AVİM Yorum • No: 2021 / 56 • Ekim 2021

TÜRK KONSEYİ İLE ARTAN ORTAKLIK

Şevval Beste GÖKÇELİK

Misafir Araştırmacı

3 Ekim 2009 tarihinde imzalanan Nahçıvan Anlaşması kapsamında 3 Ekim 2021 tarihinde Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin (Türk Konseyi/Keneşi) kuruluş yıldönümünü kutlamak amacıyla gerçekleştirilen toplantıda Türk dünyasının ortak dil, tarih ve kültürel değerlerine dayalı pek çok alanda gelişmekte olan işbirliği sahaları ele alınmıştır. Türk Konseyinin bu toplantısında Afganistandaki güncel gelişmeler odak noktasında tutulurken, aynı zamanda Türk Konseyinin önemine dikkat çekilmiştir. Bu çerçevede Azerbaycan Dışişleri Bakanı Jeyhun Bayramov Azerbaycanın Karabağ Savaşındaki gayretini destekleyen Türk Konseyi üyelerinin gösterdiği dayanışmayı ve yakın çalışmayı kardeşçe olarak nitelendirerek memnuniyetini bildirmiştir.[1]

Türk dilini paylaşan ülkelerin; siyasi, ekonomik ve savunma sanayii anlamında entegrasyonunu güçlendirmeyi amaçlayan Türk Konseyi açısından Türk soyu ve dili ile ilgili tüm devletleri bir araya getirmek önemli bir hedeftir. Bu çerçevede Türkmenistanın da Türk Konseyine katılmasıyla birlikte organizasyonun Türkçe konuşan tüm ülkeleri kapsayıcı seviyeye gelecek olması beklenmektedir. Bu açıdan Kasım 2021de İstanbulda yapılması planlanan Türk Konseyi 8. Zirvesine Türkmenistan Cumhurbaşkanı Gurbanguli Berdimuhammedovun katılacak olması heyecan verici bir gelişme olarak kabul edilmektedir. Berdimuhammedov, daha önceki açıklamalarında Türkmenistanın Türk devletleri ile ortak bağlar içerisinde olduklarını söyleyerek Türk Konseyinin ortak çıkar alanlarındaki projelerinde yer almaya hazır olduklarını ifade etmiş ve Türk dünyasında artan iş birliklerinin ilerleyen yıllarda da ivme kazanarak devam edeceğine olan inancını vurgulamıştır.[2] Türk Konseyinin ekonomiden ticarete, bilimden turizme pek çok alanda artan faaliyetleri açısından, bu gelişme Türk Konseyi içinde entegrasyonun güçlendirilmesine katkı sağlaması anlamında önemlidir.

Türk Konseyi çatısı altında Türk diline verilen önemin vurgulanması, ortaklığın yeşertilmesi ve işbirliğinin pekiştirilmesi adına çeşitli bilimsel konferanslar da düzenlenmektedir. Bu çerçevede Türk Konseyine üye olan devletlerin yükseköğretim kurumlarının ve araştırma merkezlerinin Türk dünyası mirasının tanıtılmasına ve yaygınlaştırılmasına katkılarını gözetecek kimi projeler geliştirilmektedir. Bu kapsamda Ekim 2021de Kaşgarlı Mahmudun Bilimsel Mirası ve Üçüncü Bin Yıl Türkolojisinin Gelişmesindeki Rolü adı altında gerçekleştirilen uluslararası sempozyuma özel önem verilmiştir. Türk Konseyi'nin bu tür etkinliklere olan desteğinin kaynağını, bu tarz konferansların Türk halklarının kültürel ve

insani bağlarını genişleteceğine ve ortak dil ve tarihi daha derinden inceleyerek dünyaya tanıtacağına, ve Türk halklarının dayanışmasını güçlendireceğine olan inanç oluşturmaktadır.[3] Bu konuda etkinlikler düzenlenerek Türk devletlerinin yakınlaştırılması ve kardeşlik bağının güçlendirilmesi sağlanacaktır. Ortak dil kullanımıyla ilgili bir önemli husus da Latin alfabesine geçiş süreci olarak değerlendirilebilir. Özbekistanın, Türkiye'nin alfabesine oldukça benzeyen Özbekçe Latin alfabesine geçiş sürecini 1 Ocak 2023te tamamlayacak olması, Kazakistanın yakın zamanda açıkladığı Türkiye ve Özbekistan alfabelerine oldukça yakın olan alfabe taslağını sunması gibi gelişmeler Türk dünyasının birbirini anlaması ve dil birliği açısından büyük bir değere sahip olmaktadır.[4]

Ülkeler arasında iş birliklerinin gelişmesi noktasında birlik ve beraberliği simgeleyen etkinliklerin yapılması büyük önem arz etmektedir. Bu etkinliklerden birisi de Asyada İş Birliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı (AİGK) (Conference on Interaction and Confıdence Building Measures in Asia/CICA) olarak gösterilebilir. AİGK kısaca, ekonomik, çevre, insani, yeni sınama ve tehditler, askeri-siyasi olmak üzere beş ana hat üzerinden Güven Arttırıcı Önlemlerin (GAÖ) uygulanmasına dair çalışmaların geliştirilmesini hedeflemektedir.[5] AİGKnin 26 üyesi arasında Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkiye de yer almaktadır. Yetkililerin açıklamalarına göre Türk Konseyi de önemli bölgesel bir kuruluş olarak AİGK ile işbirliğini geliştirme yoluna girmiş durumdadır.[6] Bu durum Türk dünyasında ortak bir güvenlik anlayışının geliştirilmesi kapsamında önem taşımaktadır.

Son olarak 14 Ekim 2021 tarihinde gerçekleştirilen Türk Konseyi Ulaştırma Bakanları 5. Toplantısında Türk Konseyinin, üye ülkelerinin sahip olduğu yoğun genç ve dinamik nüfusu ve ekonomik büyüklüğüyle, küresel bir güç olma potansiyeline sahip bir topluluk olduğu vurgusu yapılmıştır. Konuyla ilgili olarak Türk yetkililerinden gelen açıklama Bu büyük potansiyelin hayata geçirilmesi için iş birliği ve dayanışma iradesiyle ortak gücümüzü açığa çıkartmalıyız. Zira küresel salgının tüm dünyada olduğu üzere ülkelerimizde de yol açtığı etkileri ancak yakın ve etkin iş birliğimizle bertaraf edebiliriz. Eminim ki, Türk dünyası bu sıkıntılı dönemi de güçlenerek atlatacak ve umuyorum ki ulaştırma ilişkilerimiz en az zararla kaldığı yerden devam edecektir. şeklinde olmuştur.[7] Toplantıda konuşulan konular; Türk Konseyi bünyesinde taşımacılığın ve ticaretin önündeki engellerin kaldırılması, taşıma maliyetlerinin düşürülmesi, transit geçiş ücretlerinin kaldırılması, ulaştırmanın dijitalleştirilmesi ve Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu'nun (BTK) Türk dünyasının ekonomik kalkınması ve refahı için etkili bir araç olarak faaliyetine devam etmesi gibi pek çok konuya ışık tutmuştur.[8] Toplantının sonundaysa Türk Konseyi Üye Devletlerinin Limanları Arasında Kardeş Liman İlişkileri ve İş birliğine İlişkin Mutabakat Zaptı imzalanmıştır.

Tüm bu gelişmeler dikkate alındığında Türk dünyasının birliği hususunda her geçen gün atılan adımların yoğunlaşmakta olduğu söylenebilir. Gelişmeler bu ivedilikle devam ettiği sürece 2030-2040 vizyonunda ekonomi alanı başta olmak üzere pek çok diğer alanda işbirliği ve ortak pazar gibi konular gündeme gelebilir. Bu yönde geliştirilecek olan stratejilerle ilgili projelerin ise 12 Kasım'da Türkiyede gerçekleştirilecek olan resmi zirvede ele alınması bekleniyor.

*Fotoğraf: *https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turk-konseyi-medya-forumu-ile-istanbulda-bulusacak-/2394824*

[1] "Azerbaycan Dışişleri Bakanından Türk Konseyi'nde 'Karabağ' Mesajı", *TRT Haber,* 27 Eylül 2021, https://www.trthaber.com/haber/dunya/azerbaycan-disisleri-bakanindan-turk-konseyinde-karabag-mesaji-611946.html

[2] Ruslan Rehimov, "Türk Konseyi İstanbul Zirvesi'ne Türkmenistan Cumhurbaşkanı Berdimuhammedov da katılacak", *Anadolu Ajansı,* 1 Temmuz 2021, https://www.aa.com.tr/tr/dunya/turk-konseyi-istanbul-zirvesine-turkmenistan-cumhurbaskani-berdimuhammedov-da-katilacak/2290970

[3] Ahmet Esad Sani, "Kaşgarlı Mahmud'un Bilimsel Mirası ve Üçüncü Bin Yıl Türkolojisinin Gelişmesindeki Rolü' sempozyumu başladı", *Anadolu Ajansı*, 29 Eylül 2021, https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/kasgarli-mahmudun-bilimsel-mirasi-ve-ucuncu-bin-yil-turkolojisinin-gelismesindeki-rolu-sempozyumu-basladi/2378442

[4] Cengiz Tomar, "Türk Konseyinden Türk Birliğine", *Anadolu Ajansı*, 12 Nisan 2021, https://www.aa.com.tr/tr/analiz/turk-konseyi-nden-turk-birligi-ne/2205857

[5] "Asyada İş Birliği ve Güven Artırıcı Önlemler Konferansı (Aigk)", *Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı*, https://www.mfa.gov.tr/asyada-isbirligi-ve-guven-arttirici-onlemler-konferansi.tr.mfa

[6] "Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı Afganistan gündemiyle toplandı", *TRT Avaz*, 12 Ekim 2021, https://www.trtavaz.com.tr/haber/tur/avrasyadan/asyada-isbirligi-ve-guven-arttirici-onlemler-konferansi-afganistan-gundemiyle-t/616575e101a30aba98e65f0c

[7] Mehmet Yılmaz, "Türk Konseyi Ulaştırma Bakanları 5. Toplantısı Macaristan'da düzenlendi", *Anadolu Ajansı*, 14 Ekim 2021, https://www.aa.com.tr/tr/dunya/turk-konseyi-ulastirma-bakanlari-5-toplantisi-macaristanda-duzenlendi/2392174

[8] Age.

Yazar Hakkında :

Şevval Beste Gökçelik 2019 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü □□□□ mezun olmuştur. Lisans mezuniyetini takiben 2019 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrasya Çalışmaları tezli yüksek lisans programına başlamıştır.

2018 yılında Erasmus programı kapsamında Università di studi degli Siena'da (Siena Üniversitesi) lisans ve yüksek lisans seviyesinde dersler almıştır.

Lisans öğrenimi sırasında Ocak 2019'da Türkiye Stratejik Analizler Merkezi'nde staj yapmış ve Türkiye □□□ doğrudan ve dolaylı ilgilendirebilecek bölge dışı siyasi, ekonomik, askeri ve sosyokültürel gelişmelerin yakından takibini sağlamıştır. Burada 'Arap Baharı'nda Gençlik Örgütleri' adlı tez çalışmasını hazırlamıştır. Ayrıca TÜRKSAM Göçmen Bültenini hazırlamıştır. Yüksek lisans öğrenimi sırasında 2019 yılında Polonya'nın Krakow kentinde uluslararası tanıtım ve pazarlama alanında uygulamalı olarak staj yapmıştır.

Atıfta bulunmak için: GÖKÇELİK, Sevval Beste. 2026. "TÜRK KONSEYİ İLE ARTAN ORTAKLIK ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2021 / 56. Ekim 20. Erişim Kasım 20, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/TURK-KONSEYI-ILE-ARTAN-ORTAKLIK

Kasım 2020'de Misafir Araştırmacı olarak AVİM'e katılmıştır.

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır